

Beleidsplan 2026 -2031

1.DOEL

Kerkdriel is een kleine Protestantse gemeente in een Rooms-Katholieke plek. Dat is voor de Bommelerwaard betrekkelijk uniek, omdat om Kerkdriel heen de plaatsen een voornamelijk Protestants c.q. Hervormd karakter hebben. Dat heeft in de geschiedenis van onze gemeente een rol gespeeld en het speelt nog een rol. Anders dan de gemeenten om ons heen speelt de relatie met de Rooms-Katholieke parochie in de Bommelerwaard in ons gemeentelven een relevante rol. Anderzijds zijn we ook deel van een grotere regio, waarin andere Protestantse gemeenten onze partners zijn.

We hebben als Protestantse gemeente wel iets van het Gallië uit Asterix & Obelix. Er is een zekere onverzettelijkheid tegen de 'buitenwacht', er heerst een sterke, familie-achtige cultuur, maar de toon is ook gastvrij en vriendelijk. Doen wat gangbaar is, zou je de leidraad in het gemeentelven kunnen noemen. Als we bijbelse woorden aan onze gemeente willen geven, passen de woorden uit 1 Korintiërs 16 wel bij ons: "Wees waakzaam, sta vast in het geloof, wees moedig en sterk."

Dat hebben we als kerkelijke gemeente ook wel nodig. Want al lijkt het dat we het nog lang samen kunnen vol houden, er zijn er ook nogal wat tekenen dat ook de Protestantse gemeente van Kerkdriel het niet tot in der eeuwigheid vol zal houden. Dat is een droevige constatering. Tegelijkertijd vraagt dat om een koers die de lasten wat vermindert, die de krimp en het ouder worden van gemeenteleden met zich mee brengen.

We hopen er over 5 jaar nog te zijn als Protestantse gemeente. De richtlijnen die de landelijke kerk hanteert voor bijvoorbeeld het aantal ambtsdragers en de inrichting van de plaatselijke gemeente, wordt voor ons een steeds lastigere puzzel. De voorstellen en gedachten in dit plan garanderen niet dat die puzzel over vijf jaar is opgelost; ze proberen wel een realistisch koers te schetsen die ons zo lang als mogelijk een eigen plek geeft in deze regio, als bijzondere plaatselijke gemeente op een unieke plek in de Bommelerwaard. In de gemeente-avond in het voorjaar van 2026 is

dat ook nadrukkelijk naar voren gekomen: er moet zo lang als mogelijk een vierplek blijven in Kerkdriel.

2. BESTAANSGROND

We zijn kerk in de wereld, kerk in het dorp. Wanneer we onze bestaansgrond verwoorden, baseren we ons grotendeels op een nota van de landelijke synode. In die nota, 'Kerk 2025: waar een woord is, is een weg' staat die bestaansgrond als volgt omschreven:

1. In de kerk horen wij woorden die wij nergens anders horen. Die woorden worden 'evangelie' genoemd, goed nieuws van God.
2. De kerk is een gemeenschap van mensen die elkaar aanvaarden in Jezus' naam en die voor elkaar willen instaan. Er is iets dat verschillen overstijgt, omdat je samen familie van God bent. Hij, Jezus Christus, is het centrum van ons doen en laten als gemeente. In Hem vinden we onze Bron en onze kracht.
3. De kerk helpt om te begrijpen wat 'goed leven' is. Voor onszelf, maar ook voor de samenleving. De kerk is niet de plaats voor pasklare antwoorden. Wel valt er vanuit de Bijbel en de christelijke traditie licht op ervaringen en gebeurtenissen in het leven van mensen, ver weg en dichtbij, die we ook in het licht van de traditie proberen te verstaan en te begrijpen.

3. SCHETS VAN DE SITUATIE

3.1. *De gemeente*

In de landelijke, maar zeker ook in deze plaatselijke gemeente is sprake van krimp in het ledenaantal en vergrijzing onder de leden. Op zondag bezoeken tussen de 25 en 40 leden van de gemeente de eredienst. Incidenteel is de belangstelling groter. Gezamenlijke diensten met de regio trekken tussen de 80 en 120 bezoekers. De kerkelijke gemeente heeft (nog) geen financiële problemen, al betekent dat niet, dat de predikantsplaats op lange termijn gegarandeerd is. Op dit moment betaalt de diaconie, met toestemming van het RCB, mee aan de halftime-predikantsplaats. Wanneer de huidige predikant vertrekt, zal deze regeling worden heroverwogen. De komende 10 jaar kan de gemeente nog vooruit. Wanneer de ontwikkelingen gaan zoals

vanuit de huidige situatie te verwachten is, zal er na die 10 jaar een financiële terugloop ingezet worden.

3.1.1. Jongeren en kinderen

De aansluiting van de gemeente bij de leefwereld van jongeren is beperkt. Er is een aantal jongeren in de gemeente, dat wordt ingezet bij de voorbereiding en viering van de Top2000-dienst. Ook zijn er incidenteel activiteiten voor jonge kinderen, maar die vinden vooral plaats als het duidelijk is dat er ook kinderen komen. Binnen de gemeente wordt de aanwezigheid van kinderen zeker gewaardeerd. Daarom wordt er soms gezocht om, aansluitende bij een aanpak als *Kliederkerk* of *Godly play*, een activiteit of viering te organiseren waaraan de hele gemeente (gedifferentieerd) mee kan doen.

3.1.2. Vrijwilligers

De PG Kerkdriel heeft een sterke, vaste groep van ongeveer 40 vrijwilligers. Het zijn mensen die de tuin bij houden, de gemeentebrief rondbrengen, bezoekwerk doen, kostersdiensten draaien, taarten bakken, koffie zetten, orgel spelen en tal van andere activiteiten ontplooien. Deze groep vrijwilligers is al jarenlang vrijwel hetzelfde. Soms komt er iemand bij, soms gaat er iemand af. Maar de basis is grosso modo hetzelfde. De mensen van de HVD verzorgen het reguliere pastoraat onder ouderen en brengen een bezoek met verjaardagen. Ook helpt ze mee de vieringen in zorgcentrum Leyenstein te organiseren. De kerkenraad streeft er naar om één keer per jaar een activiteit te organiseren voor alle vrijwilligers van onze gemeente.

3.1.3. Kerkenraad

Ook Kerkdriel is niet uniek als het gaat om het vervullen van de ambten. De tendens in de hele maatschappij is, dat mensen zich steeds minder binden aan structurele taken. Daarbij komt dat velen al iets doen en dat de pool om uit te putten niet bijster groot is. Op dit moment voldoen we met onze ambtsdragers niet aan de minimumnorm. Maar het kost veel moeite om vacatures te vervullen, deels ook omdat de drempel van het ambt voor sommigen te hoog is. Een deel van de oplossing, of verlichting van de taken, wordt gezocht in het parkeren van werkzaamheden voor diaconie en kerkbeheer bij een administratiekantoor of te zoeken naar samenwerking met de buurgemeente. Met grote belangstelling kijken we naar de voorstellen uit de rapporten *Lichter verkend* (2019) en *Lichter ingevuld*

(2021), omdat ze ons en vele andere kleine gemeenten zou kunnen helpen. Vooralsnog is de synode van de landelijke kerk nog niet zover dat ze daarover beslissingen neemt. We zoeken, ondanks de vacatures, naar een manier om het ‘vierogenprincipe’, waar we gezien ons vermogen aan gehouden worden, te bewaken.

3.1.4. *Beheer*

Het college van kerkrentmeesters heeft de verantwoordelijkheid over de betalingen van de kerk, voor het kerkgebouw en de voormalige pastorie. Ook draagt zij zorg voor het beheer van het geld en voor het innen van levend geld door middel van Kerkbalans en collectes. Ook het beheer van de begraafplaats hoort tot haar verantwoordelijkheid. Dat is een veelomvattende taak die in overleg met het bureau KKA wordt uitgevoerd. De administratie van de begraafplaats is inmiddels uitbesteed aan een administratiekantoor. In de toekomst zou dit administratiekantoor meer taken voor de gemeente kunnen vervullen, maar vooralsnog wordt daar niet voor gekozen. Vanuit de landelijke kerk is er ook dringend is gevraagd om beleid om ‘veilige kerk’ te zijn. De vereisten zijn echter dermate, dat we the *full package* voor Kerkdriel ondoenlijk vinden. Er is geprobeerd een combinatie te maken met gemeenten in de omgeving, maar uiteindelijk bleek dat niet mogelijk. Er is nu één gemeentelid, dat vertrouwenspersoon wil zijn. Hij – in dit geval een hij – zal jaarlijks in de Nieuwsbrief aan gemeenteleden worden gememoreerd. Alle kerkenraadsleden zijn op de hoogte van zijn bestaan als vertrouwenspersoon en kunnen naar hem doorverwijzen.

Tijdens de gemeente-avond, najaar 2025, waarin dit beleidsplan besproken werd, is nog gevraagd waarom er in Kerkdriel geen kascommissie werkzaam is. Vanuit de kerkenraad is toen geantwoord, dat dat in een dergelijke, kleine gemeente niet nodig is en dat de KKA ook meekijkt of het financiële beleid verantwoord is. Er is toen vanuit de kerkelijke gemeente geen brede steun uitgesproken dat alsnog te onderzoeken.

3.1.5. *Diaconie*

De diaconie heeft bezittingen en een behoorlijk vermogen waar ze verantwoordelijkheid voor draagt. Van dat geld worden vele projecten in binnen- en buitenland gesteund. In 2024, hebben we in onze gemeente een delegatie van Sumba ontvangen. Na de dienst, die in het kader van de ontvangst plaatsvond, heeft de diaconie ons inzicht gegeven in de vele

projecten die in Indonesië gesteund worden. Ook in Afrika hebben we als gemeente verschillende projecten waar we nauw bij betrokken zijn. De diaconie probeert op verschillende manieren deze projecten onder de aandacht te houden. In de diaconie hebben twee diakenen zitting. Zij worden ondersteund door een (financieel) administrateur, die tevens de ledenadministratie voert. De diaconie beheert ook gebouw 'Johanna', dat geregeld verhuurd wordt. Het gebouw ligt centraal in het dorp en is niet te groot. Daardoor is het wel een gewild gebouw voor verschillende activiteiten.

3.1.6. Communicatie binnen de gemeente

De PG Kerkdriel heeft een website waarop de benodigde informatie is te vinden. Sinds kort is er een beheerder van de website, die de informatie ordent en nieuwe informatie op de website plaatst.

Daarnaast zijn veel gemeenteleden lid van het regionale kerkblad KerkenNieuws. Naast dit kerkblad krijgen in principe alle gemeenteleden 6 á 7 keer het 'Gemeentenieuws'. Dat is een door de predikant gemaakte nieuwsbrief waarin de wetenswaardigheden van de komende maanden en een bezinning zijn opgenomen. Ook wordt er soms terug gekeken en is er een agenda van de kerkdiensten en activiteiten voor de aangegeven periode. Gezien de reacties wordt de brief redelijk tot goed gelezen. Het kost soms wel moeite om wat prominenter in Bommelerwaardgids of in het Brabants Dagblad te komen. Een wat nauwere band met beide media zou helpen iets beter zichtbaar te blijven als gemeente in de regio.

3.1.7. Samenwerking met de parochie

Met de Rooms-katholieke parochie organiseert de gemeente jaarlijks een aantal oecumenische diensten en activiteiten. We streven naar 2 á 3 oecumenische diensten per jaar en één of meer andere activiteiten. De afgelopen jaren waren dat Lessons & Carolsvieringen, een aantal lezingen, een oecumenisch uitje naar kasteel Ammersoyen en een agapemaaltijd. Deze activiteiten hebben geen vast moment in het jaarrooster en zijn afhankelijk van de spontane ingeving vanuit gemeenteleden of vanuit de pastores. De lezing wordt in de regel gehouden in februari of maart; bij de oecumenische vieringen is de beschikbaarheid van de voorgangers en de verdeling over het jaar van belang. Bijzonder was de dienst, die in 2025 en 2026 op de zondagmorgen van de Drielse kermis werd gehouden in de botsautotent. Ook daar waren velen getuigen van.

3.1.8. Samenwerking met buurgemeenten

In de Oost-Bommelerwaard is er een groep van 80-120 gemeenteleden uit die met elkaar de vieringen van de Stille Week meemaakt. Het zijn ‘reizende vieringen’ die in resp. Zaltbommel, Kerkdriel en Rossum plaatsvinden. Een gemeentelid uit een naburige gemeente verwoordde deze vieringen zo aan een onbekende: ‘Ik zou ze niet meer willen missen, want er gaat zo’n kracht van uit. Op Witte Donderdag het Avondmaal, op Goede Vrijdag steken we rozen in het kruis om onze betrokkenheid bij het lijden te tonen en in de Paaswake krijgen we een waterkruisje, waarmee we ons geloof bezegelen’. In de zomermaanden zijn er zes gezamenlijke diensten. Ook deze wisselen steeds van plek. De laatste dienst van die zes is altijd de oecumenische viering in het park van Zaltbommel. Deze viering wordt georganiseerd door de Raad van Kerken Zaltbommel, waar Kerkdriel incidenteel op meelift. Ook daarvoor is de belangstelling groot (500-700 aanwezigen). Daarnaast zijn de diensten op Hemelvaart en oudejaarsavond gemeenschappelijke diensten geworden. Wie wil, kan op die dagen naar de kerk, al moet je daar misschien een eindje voor rijden.

3.1.9. Samenwerking met de burgerlijke gemeente

Eén keer per jaar is er op het gemeentehuis een bijeenkomst met de kerken uit de gemeente Maasdriel. Daar worden zaken besproken die spelen in de gemeente (opvang vluchtelingen, een dorps huis voor Kerkdriel, doorstroming van statushouders naar woningen binnen de gemeente), maar ook zaken die kerken zelf agenderen komen aan de orde. De diaconie heeft een beperkt lijntje met de gemeente. Als er werkelijk nood aan de mens is, weet men onze diaconie wel te vinden. Op informeel gebied hebben verschillende gemeenteleden contacten met ambtenaren binnen het gemeentehuis. Dat is zoals dat in een dorp gaat en soms helpt dat om zaken vlot te trekken.

3.2. De predikant

3.2.1. Predikant van Kerkdriel

De predikant van Kerkdriel is op halftime-basis aangesteld. Door het jaar heen doet hij in deze werktijd ongeveer 20 reguliere diensten en 4 bijzondere. Wanneer er gaten in het rooster ontstaan, kan de eigen predikant gevraagd worden die diensten te vervullen. De predikant krijgt dan

een gastbeurt vergoed. Samen met de collega's uit de buurgemeenten wordt, ook in de vakantietijd, zorg gedragen voor de pastorale zorg. Collega's uit de Oost-Bommelerwaard vervangen elkaar zoveel als mogelijk bij afwezigheid.

Naast de kerkdiensten, verzorgt de predikant in samenspraak met de HVD een beperkt vormings- en ontspanningsprogramma. Dat kan bestaan uit één of twee filmmiddagen en/of een boekbespreking. Daarnaast organiseert hij de jaarlijkse lezing en in samenspraak met de kerkbladredacteur en de scriba de communicatie met en naar de gemeente. Eens in de twee weken levert de predikant een bijdrage aan KerkenNieuws; vier keer per jaar verzorgt hij/zij daarnaast een groter artikel voor de voorpagina.

Pastoraal is de lijn, dat er aandacht is voor mensen die zijn opgenomen in ziekenhuis of instelling en voor hen die een vraag bij de predikant neerleggen. De predikant gaat op bezoek, maar kan er in bepaalde gevallen (drukte bijvoorbeeld) voor kiezen om een kaart te sturen met een persoonlijke boodschap, om te bellen of om via de app contact te houden.

In principe doet de predikant ook de rouw-, (oecumenische) trouw- en doopdiensten, al maken vakanties en zijn deeltijdfunctie dat hij niet altijd beschikbaar is. In die gevallen is er in de regel vervanging van een van de collega's in de regio.

Omdat ook de diaconie meebetaalt aan de predikant, wordt hij voor een deel gezien als diaconaal predikant. Om te voorkomen dat er jaarlijks verantwoording moet worden afgelegd aan de CCBB is op grond van een lijst van (diaconale) werkzaamheden van de predikant goedkeuring afgegeven tot het eind van zijn arbeidstijd in de gemeente. Daarna wordt deze regeling opnieuw bekeken.

3.2.2. Relatie met pastores uit de omgeving

In principe vormt de Oost-Bommelerwaard (Tweestromengemeente en PG Zaltbommel) een zelfstandige regio, die zich enigszins onderscheidt van de wat meer behoudende West-Bommelerwaard. Dat betekent dat we elkaar in de regio als pastores tot een hand en voet zijn. In geval van vakanties proberen we het zo te regelen, dat er in principe altijd één pastor of predikant beschikbaar is. Er zijn collega-emeriti die in bepaalde periodes

willen waarnemen. De pastores uit de Oost-Bommelerwaard komen in principe 3 á 4 keer per jaar bij elkaar om te praten over gezamenlijke diensten, het beleid in de regio, de toerusting van ambtsdragers en regionale projecten als het Adventsboekje en de Top2000-dienst. In de hele Bommelerwaard is ook een redelijk functionerende werkgemeenschap van predikanten. In principe 4 keer per jaar ontmoeten alle predikanten en pastores uit de hele regio elkaar. Dan wordt er met elkaar uitgewisseld wat er in gemeenten gaande is, hoe het gaat met de vacante gemeenten en met collega's die (tijdelijk) uitvallen. Ook het beleid van de landelijke kerk komt voorbij. Eén van de predikanten uit de werkgemeenschap heeft zitting in de synode. Soms wordt gekeken hoe gemeenten voor elkaar van betekenis kunnen zijn.

4. EEN KOERS NAAR DE TOEKOMST

Zoals gezegd: ook een moedige, dappere, waakzame gemeente moet naar de toekomst durven kijken met een realistische blik. Voor de komende 5 jaar is er een aantal richtingwijzers:

4.1. *Organisatie*

We hebben, zoals opgemerkt, een administratiekantoor in de hand genomen voor de administratie van de begraafplaats. De komende jaren moeten we onderzoeken of er meer taken aan dit kantoor kunnen worden overgedaan om het werk van de kerkrentmeesters te verlichten.

In het kader van de 'veilige kerk' dient de predikant in het bezit te zijn van een VOG.

Om de taken in de kerkenraad te spreiden, zoeken we naar light-ambtsdragers die deeltaken op zich kunnen nemen. We hopen als gemeente dat de synode snel in gesprek gaat over de rapporten over een minder-robuuste kerkelijke organisatie als het gaat om de ambten. Dat zou het voor ons makkelijker maken om aan de landelijke richtlijnen te voldoen.

4.2. *Regio*

Nu is de regio in bepaalde opzichten al relevant voor ons. In het bovenstaande werd al duidelijk, dat de gemeenschappelijke diensten zich in een goede belangstelling mogen verheugen. Daarnaast is de vervanging van de predikant in zijn vakantie- of werk elders-tijd alleen mogelijk als er

een goede samenwerking is met de regio. Binnen de regio heeft de Tweestromengemeente duidelijk uitgesproken, dat ze op termijn graag met Zaltbommel zou willen samenwerken. In het beroepingsproces van de nieuwe predikant is dat herhaaldelijk benoemd en besproken. Kerkdriel staat in die zin aan de zijlijn. Toch passen de Tweestromengemeente en de PG Kerkdriel qua gemeenten redelijk bij elkaar. Op het gebied van vieringen, zijn de acties om tot meer gezamenlijke diensten te komen, weer op gang gekomen. De preekvoorzieners van de Tweestromengemeente verzorgt ook de gastvoorgangers voor de PG Kerkdriel. Daarin wordt ook gezocht naar momenten om gezamenlijk te kerken. Ook op het gebied van beheer zijn er over en weer gedachten die nog wat intensiever zouden moeten worden onderzocht.

4.3. *Kerkgebouw*

Met veertig mensen oogt de kerk nog redelijk gevuld, maar de ervaring van gemeenschap is niet altijd even sterk. Ons kerkgebouw is eigenlijk voor de meeste diensten iets te groot. Daardoor is er 's winters nogal wat gas nodig om het gebouw een beetje aangenaam te maken. Afgelopen jaren is ook meerdere keren op tafel geweest, dat onze kerk – op deze prachtige plek in het dorp – eigenlijk door de week veel meer activiteitscentrum zou moeten zijn. Wanneer het 's winters te koud is om de kerk warm te stoken, is in het verleden uitgeweken naar de hal. Ook in gebouw Johanna zou er dan mogelijk een dienst gehouden kunnen worden. Ook zou onderzocht kunnen worden of ons kerkgebouw, met enkele aanpassingen, geschikt zou kunnen worden gemaakt voor kleinere activiteiten (tot 50 personen) en ook stookvriendelijker kan worden gemaakt. Ook zou in dat geval, als we erin slagen het gebouw wat *courant* te krijgen, mogelijk ook meer activiteit in ons gebouw kunnen gaan plaatsvinden.

5. HET GELOPEN TRAJECT

De bovenstaande speerpunten voor de komende vijf jaar zijn eerst besproken in de kerkenraad. Vervolgens zijn ze aan de orde geweest in de gemeentevergadering in het najaar van 2025. Daarna heeft de kerkenraad ze definitief vastgesteld. We kunnen zonder overdrijving zeggen, dat de vijf jaar die dit beleidsplan omvat, bepalend zijn voor de toekomst van onze gemeente in Kerkdriel. Er liggen grote vragen op onze weg. Vragen die we het liefst niet zouden bespreken zo lang het goed gaat. Vragen die we met

schroom toch maar op tafel gelegd hebben om ze zichtbaar en bespreekbaar te maken binnen de gemeente.

Nee, we kunnen er niet omheen. En dus moeten we, samen keuzes gaan maken, wetend dat Hij, Jezus Christus, daarbij onze Bron en onze kracht is.